

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI GAYRİRESMÎ ZİRVESİ KAZAKISTAN'IN TÜRKİSTAN ŞEHRİNDE GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Gayriresmî Zirvesi, Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Kasım Cömert Tokayev'in evsahipliğinde, 15 Mayıs 2026 tarihinde Türk Dünyasının manevi başkenti Türkistan'da "Yapay Zekâ ve Dijital Kalkınma" temasıyla gerçekleştirildi.

Zirveye; Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev, Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Sadır Caparov, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Öz-

bekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Şevket Mirziyoyev, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Tufan Erhürman ile TDT Genel Sekreteri Büyükelçi Sayın Kubanıçbek Ömüraliyev katıldı.

TDT Aksakallar Konseyi Başkanı ve üyeleri ile Türk İşbirliği Teşkilatlarının başkanları da zirvede hazır bulundu.

"Yapay Zekâ ve Dijital Kalkınma" teması altında gerçekleştirilen Zirvede; üye ve gözlemci devletler arasında dijital dönüşüm, inovasyon, yapay zekâ, bağlantısallık ve sürdürülebilir

ekonomik kalkınma alanlarında iş birliğinin güçlendirilmesi üzerinde duruldu. Liderler, Türk Dünyası Vizyonu-2040 hedefleri doğrultusunda Türk Dünyası içinde dayanışma, karşılıklı güven ve stratejik iş birliğinin daha da derinleştirilmesine yönelik ortak kararlılıklarını teyit etti.

Türkistan Gayriresmî Zirvesi'nde kabul edilen başlıca kararlar.

Devlet Başkanları ve Dışişleri Bakanları tarafından imzalanan belgeler şunlardır:

- Türk Devletleri Teşkilatı Türkistan Deklarasyonu;
- Türk Devletleri Teşkilatı Sekretaryasının Kurumsal ve Dijital Kapasitesinin Güçlendirilmesine İlişkin Karar;
- TDT Genel Sekreter Yardımcısının Atanmasına İlişkin Karar.

TDT Genel Sekreteri Büyükelçi Kubanıçbek Ömüraliyev konuşmasında, TDT'nin dijitalleşme, ulaştırma, ticaret, enerji, turizm, eğitim ve yeni teknolojiler başta olmak üzere birçok stratejik alanda bölgesel iş birliği platformu olarak giderek artan rolüne dikkat çekti. Ömüraliyev ayrıca, sürdürülebilir büyüme ve Türk Dünyası genelinde daha güçlü bölgesel entegrasyonun sağlanması amacıyla kurumsal koordinasyonun güçlendirilmesi ve ortak dijital girişimlerin ilerletilmesinin önemini vurguladı.

Liderler, yapay zekâ, dijital yönetim, akıllı altyapılar ve inovasyon ekosistemleri alanlarında iş birliğinin geliştirilmesinin önemine işaret ederek, üye ve gözlemci devletlerin il-

gili kurumları ile paydaşları arasında daha güçlü iş birliğinin teşvik edilmesi gerektiğini ifade etti. Zirve vesilesiyle, Türk Dünyasının tarihî, kültürel ve manevi mirasını tek bir çatı altında buluşturmayı amaçlayan uluslararası düzeyde çok işlevli bir kültür, bilim ve turizm merkezi olarak tasarlanan "Türk Medeniyeti Merkezi"-nin temeli atıldı. Zirvede ayrıca Türkistan'ın Türk Dünyasının manevi başkenti olarak taşıdığı stratejik önem bir kez daha teyit edilirken, şehrin ortak kimlik, kültürel miras ve Türk halkları arasındaki birlik duygusunun güçlendirilmesindeki sembolik rolüne vurgu yapıldı. Zirvenin ardından TDT Genel Sekreteri Büyükelçi Sayın Kubanıçbek Ömüraliyev, Gayriresmî Zirve'de ele alınan temel sonuçlar ve kabul edilen kararlar hakkında basın açıklamasında bulundu. Zirve kapsamında, Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Kasım Cömert Tokayev tarafından Türk Devletleri Teşkilatı üyesi ülkelerin Devlet ve Hükümet Başkanları onuruna resmî resepsiyon düzenlendi.

KIRGIZİSTAN

KIRGIZISTAN, ÖZBEKİSTAN VE TACİKİSTAN 100 HEKTARLIK TİCARET MERKEZİ KURACAK

Cumhurbaşkanı Sadyr Japarov, 6 Mayıs tarihinde Batken bölgesine gerçekleştirdiği çalışma ziyareti kapsamında, Kırgızistan, Tacikistan ve Özbekistan sınırlarının kesiştiği noktada kurulması planlanan “Dostluk” Uluslararası Ticaret ve Ekonomik Parkı’nın konseptiyle tanıştı. Bu bilgi Cumhurbaşkanlığı basın servisi tarafından paylaşıldı. Belirtildiğine göre proje, 2025 yılında “Dostluk” anıt stelinin kurulmasıyla başlatılan bölgesel iş birliğini güçlendirme girişiminin devamı olacaktır.

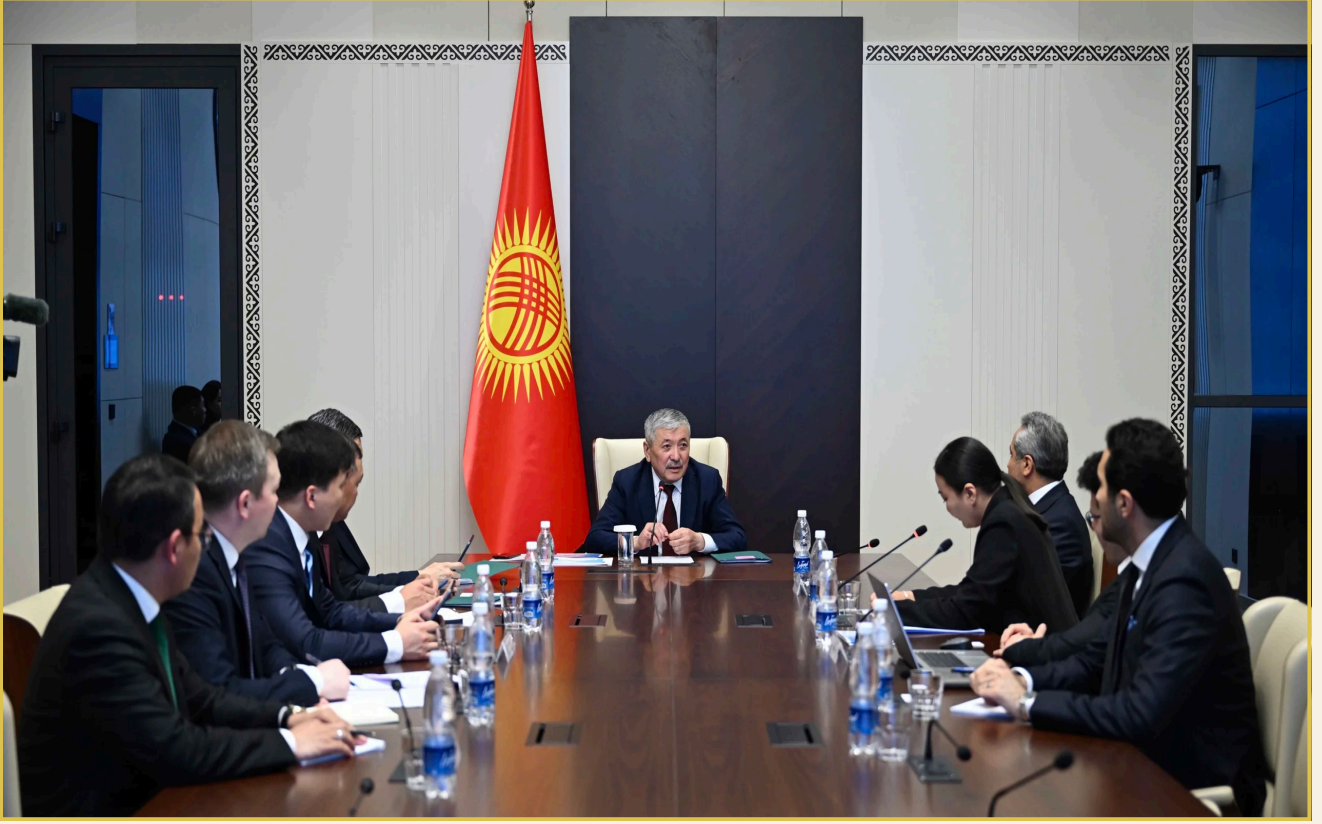
Devlet başkanına toplam 100 hektarlık alanı kapsayan kompleksin ana planı sunuldu. Belgeye göre sınır bölgesinde idari, üretim, lojistik ve ticari bölgeler için özel alanlar ayrılacak. Proje kapsamında ayrıca Büyük İpek Yolu mirasını tanıtmayı amaçlayan uluslararası fuarlar ve etno-festivallerin düzenlenmesine yönelik turizm altyapısı da oluşturulacak.

Bu tür tesislerin geliştirilmesi, yabancı yatırımların çekilmesine ve bölgedeki ticaret-lojistik bağlantılarının genişletilmesine katkı sağlamayı hedefliyor.

Yetkililer, “Dostluk” parkının faaliyete geçmesiyle birlikte 5 binden fazla yeni istihdam oluşturulacağını ve sınır ticaretinin hacminin artacağını öngörüyor. Devlet başkanı, üç ülkenin istikrarı ve refahının sağlanmasında ortak ekonomik girişimlerin önemini vurguladı.

Sadyr Japarov’un belirttiğine göre tarafların karşılıklı desteği sayesinde bu proje yalnızca iş dünyası için bir platform değil, aynı zamanda Orta Asya halklarının güven ve birliğinin simgesi haline gelecek. Bu büyük ölçekli planın hayata geçirilmesi, Kırgızistan, Tacikistan ve Özbekistan’ın ilgili kurumları arasında yakın iş birliği gerektiriyor.

KIRGIZİSTAN'IN ENERJİ GELECEĞİNDE TÜRKİYE İMZASI

Kırgızistan Başbakan Yardımcısı Adilbek Kasımalıyev, Türkiye'nin büyük enerji şirketi RHOFA Enerji heyetiyle bir araya gelerek yatırım fırsatlarını görüştü. Başkent Bişkek'te gerçekleşen kabulde, Kırgızistan'da kurulması planlanan güneş enerjisi santralleri ve enerji sektöründeki ikili stratejik iş birliği masaya yatırıldı.

Türkiye'nin Enerji Deneyimi Kırgızistan'a Taşınıyor

Görüşme sırasında Türkiye'nin son yıllarda güneş ve rüzgâr enerjisi üretiminde ulaştığı dünya standartlarındaki başarı vurgulandı. Başbakan Yardımcısı Adilbek Kasımalıyev, Kırgızistan'ın bu deneyimi kendi topraklarına entegre etmek istediğini belirterek şu noktalara dikkat çekti:

Modern Teknoloji Transferi: Türkiye'nin sahip olduğu ileri yenilenebilir enerji teknolojilerinin Kırgızistan'a getirilmesi.

Yatırım Çekimi: Sektörün geliştirilmesi için doğrudan Türkiye yatırımlarının teşvik edilmesi.

Pratik İş Birliği: Teorik görüşmelerin ötesinde, güneş santralleri inşasıyla sahada somut adımlar atılması.

RHOFA Enerji'den Yatırım Kararlılığı

RHOFA Enerji Yönetim Kurulu Başkanı Hazreti Akdemir, Kırgızistan ile ticaret, yatırım ve özellikle enerji alanlarında iş birliğini derinleştirmeyi hedeflediklerini ifade etti.

Akdemir, Türk şirketlerinin bu bölgedeki enerji güvenliğine ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya hazır olduğunu vurguladı.

Sırada Teknik Görüşmeler Var

Resmi kabulün ardından RHOFA Enerji heyetinin, Kırgızistan'daki ilgili devlet kurumlarının yöneticileriyle teknik detayları görüşmek üzere bir dizi toplantı yapması planlanıyor.

Bu görüşmelerde;

Santral konumlarının belirlenmesi,

Kapasite planlamaları,

Yasal prosedürler ve teşvik mekanizmaları, ele alınacak.

Bu iş birliği, Kırgızistan'ın enerji dışı bağımlılığını azaltma ve Orta Asya'nın "yeşil enerji" merkezlerinden biri olma yolundaki kararlılığını bir kez daha gözler önüne seriyor.

KIRGIZİSTAN

KIRGIZISTAN-MACARISTAN II GIDA SANAYI FORUMU BIŞKEK'TE DÜZENLENDİ

Bişkek'te devlet kurumları, iş dünyası temsilcileri ve Macaristan'ın önde gelen şirketlerinin katılımıyla II Kırgızistan-Macaristan Gıda Sanayi Forumu düzenlendi. Kırgızistan Tarım Bakanlığı Basın Servisi'nden yapılan açıklamaya göre, forumun ana gündemini modern işleme teknolojilerinin uygulanması ile agro-sanayi altyapısının geliştirilmesi oluşturdu.

Kırgızistan Su Kaynakları, Tarım ve İşleme Sanayi Bakan Yardımcısı Rustam Baltabayev konuşmasında, bakanlığın üretim tesislerinin modernizasyonuna ve ülkenin ihracat potansiyelinin artırılmasına özel önem verdiğini belirtti. Baltabayev, Kırgızistan ile Macaristan arasındaki iş birliğinin şim-

diden somut sonuçlar vermeye başladığını ifade ederek, özellikle sulama alanında bazı Macar teknolojilerinin ülkede uygulanmaya başlandığını kaydetti.

Forum kapsamında katılımcılara "Macaristan-Kırgızistan" Kalkınma Fonu'nun sunduğu imkanlar hakkında bilgi verildi. Etkinlik çerçevesinde ayrıca Macaristan'ın "Maurer Gép", "Unimatik" ve "InnovaSter-Trade" şirketlerinin temsilcileriyle ikili B2B formatında görüşmeler gerçekleştirildi.

KAZAKİSTAN

TÜRK GİRİŞİMCİLER KAZAKİSTAN EKONOMİSİNE 6 MİLYAR DOLAR YATIRIM YAPTI

Kassym-Jomart Tokayev, Recep Tayyip Erdoğan ile gerçekleştirdiği görüşmelerin sonuçlarını değerlendirerek, iki ülke arasındaki stratejik ortaklığın yüksek seviyesine dikkat çekti. Tokayev'e göre Kazakistan ile Türkiye'yi ortak tarihi kökler, kültürel değerler ve iş birliğini güçlendirme iradesi birleştiriyor.

Türkiye Cumhurbaşkanı'nın ziyareti kapsamında Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi'nin altıncı toplantısı gerçekleştirildi. Toplantının ardından taraflar, Ebedi Dostluk ve Genişletilmiş Stratejik Ortaklık Bildirisi ile hükümetler arası bir dizi anlaşmaya imza attı.

Tokayev, Türkiye'nin Kazakistan'ın en büyük yatırımcılarından biri olduğunu vurguladı. Türk şirketleri Kazakistan ekonomisine yaklaşık 6 milyar dolar yatırım yaparken, ikili ticaret hacmi 5 milyar doları aştı. Kazakistan'da yaklaşık 4 bin Türk şirketi faaliyet gösteriyor. Cumhurbaşkanı, Türk iş dünya-

sı temsilcilerini enerji, ulaşım, lojistik, tarım, madencilik ve dijital teknolojiler alanlarındaki büyük projelere katılmaya davet etti.

Taraflar, Orta Koridor'un geliştirilmesine, ulaşım bağlantılarının genişletilmesine ve enerji alanındaki iş birliğine özel önem verdi. Kazakistan ayrıca Turkish Petroleum Corporation şirketinin Kazakistan pazarına girme planlarını destekledi.

Cumhurbaşkanı, eğitim ve teknoloji alanındaki iş birliğinin de aktif şekilde geliştiğini belirtti. Türkiye'de yaklaşık 14 bin Kazak öğrenci eğitim görüyor. Kazakistan'da ise Maarif Vakfı tarafından açılan okullar da dahil olmak üzere ortak eğitim projeleri devam ediyor. Görüşmelerin sonunda Kazakistan ile Türkiye arasında 14 anlaşma imzalandı. Bunlar arasında insansız hava araçlarının üretimi ve bakımı için ortak girişim kurulmasına ilişkin belge de yer aldı.

KAZAKİSTAN

KAZAKİSTAN VE TÜRKİYE, TOPLAM DEĞERİ 4 MİLYAR DOLARI BULAN 50 ORTAK PROJEYİ HAYATA GEÇİRİYOR

Kassym-Jomart Tokayev ve Recep Tayyip Erdoğan'a iki ülke arasındaki ortak yatırım projeleri tanıtıldı. Konuya ilişkin açıklama Akorda Basın Servisi tarafından yapıldı.

Kazakistan'ın Abay bölgesinde "Miryıldız" şirketi bir madencilik ve cevher zenginleştirme tesisi kurmayı planlıyor. Almatı'da "İskefe Holding" jelatin üretimini başlatmayı hedeflerken, Türkistan bölgesinde "Orzax Group" biyolojik aktif takviye ürünleri üretecek modern bir tesis kuruyor. Aktöbe'de "S Sistem Lojistik", "Kazpost" ile birlikte uluslararası havalimanı bölgesinde lojistik merkezi oluşturuyor. Astana'da ise "Tiryaki Holding" buğday ve bakliyatın derin işlenmesine yönelik bir fabrika inşa ediyor.

Bu projelerin hayata geçirilmesiyle Kazakistan'a 920 milyon doların üzerinde yatırım çekilmesi ve 3.100'den fazla yeni istihdam oluşturulması bekleniyor. Kazakistan Başbakan Yardımcısı Serik Zhumangarin, devlet başkanlarına yaptığı sunumda, bugüne kadar Türk şirketlerinin katılımıyla Kazakistan'da ekonominin çeşitli alanlarında toplam değeri yaklaşık 4 milyar dolar olan 100'e yakın yatırım projesinin gerçekleştirildiğini

belirtti. Şu anda toplam değeri yaklaşık 4 milyar dolar olan 50 yeni ortak proje üzerinde çalışmalar sürüyor. Bu durum, Kazakistan ile Türkiye arasındaki yatırım iş birliğinin yüksek seviyede olduğunu gösteriyor.

Hatırlatmak gerekirse, Recep Tayyip Erdoğan 13 Mayıs 2026 tarihinde resmi ziyaret kapsamında Kazakistan'a geldi. 14 Mayıs'ta Kassym-Jomart Tokayev ile dar kapsamlı görüşmeler gerçekleştirdi. Ardından Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi'nin altıncı toplantısı düzenlendi. Toplantıda Kazakistan Cumhurbaşkanı, Türkiye'ye yönelik Kazak ürünleri ihracatının 630 milyon dolar artırılmasını ve 2026-2028 yılları için tarım ürünleri ticaretini canlandırarak bir Yol Haritası kabul edilmesini önerdi.

15 Mayıs'ta Türkistan şehrinde, Organization of Turkic States üyesi ülkelerin liderlerinin gayriresmî zirvesi düzenlenecek. Zirvenin teması ise "Yapay Zekâ ve Dijital Gelişim" olacak.

KAZAKİSTAN

TURKISH AEROSPACE KAZAKİSTAN'DA ANKA İNSANSIZ HAVA ARAÇLARI ÜRETECEK

Astana'da düzenlenen Kazakistan-Türkiye İş Forumu kapsamında iki ülke heyetleri arasında çeşitli anlaşmalar imzalandı. Katılımcılar arasında Kazakistan'ın Aktöbe bölgesi de yer aldı. Türk savunma sanayi şirketi Turkish Aerospace, Kazakistan'daki "406 No'lu Sivil Havacılık Onarım Fabrikası" ile ortak girişim kurmayı planlıyor. Proje kapsamında, işletme bünyesinde ANKA tipi insansız hava araçlarının üretimi ile teknik bakım süreçlerinin organize edilmesi öngörüldü.

Kapital.kz'nin aktardığı bilgilere göre, insansız hava sistemleri; arama-kurtarma operasyonlarında, stratejik tesislerin korunmasında, petrol ve doğal gaz boru hatlarının izlenmesinde ve koruma altındaki bölgelerin güvenliğinin sağlanmasında kullanılacak. Forum kapsamında imzalanan bir diğer

önemli belge ise Coca Cola İçecek Kazakistan ile ilgili oldu. Daha önce duyurulduğu üzere, Aktöbe'de Kazakistan'ın dördüncü içecek üretim fabrikası inşa edilecek. Yeni üretim tesisinin uluslararası çevre standartlarına uygun olması ve modern atık yönetim sistemlerini içermesi planlanıyor.

Proje, Kazakh Invest desteğiyle hayata geçiriliyor. Kurum, Kazakistan'daki stratejik yatırımlarına destek sağlamaktadır. Yatırım anlaşması, Aktöbe Bölgesi Sanayi Geliştirme Müdürlüğü Başkanı Dosjan Alibekov ile Coca Cola İçecek Kazakistan Genel Müdürü Veli Dinçel tarafından imzalandı. Hatırlatmak gerekirse, 2022 yılında Kazakistan Engineering bünyesinde ANKA saldırı tipi insansız hava araçlarının montajı ve teknik bakım hattının kurulacağı açıklanmıştı.

TÜRK ŞİRKETİ KAZAKİSTAN'DA ALTIN ZENGİNLEŞTİRME FABRİKASI KURACAK

Astana'da düzenlenen "Kazakistan – Türkiye" İş Forumu kapsamında, Kazakistan'ın Abay bölgesi heyeti ile Türk şirketi "Miryıldız KZ Ltd" arasında iş birliği memorandumı imzalandı. Törene Abay Bölgesi Valisi Berik Uali ile şirketin hissedarı Aslı Yıldız katıldı.

Abay Bölgesi basın servisinin açıklamasında şu ifadelere yer verildi: "Memorandumun temel amacı, yatırım iş birliğini geliştirmek ve Abay bölgesinde bulunan 'Zhanan' madeninden çıkarılan cevherin işlenmesine yönelik bir altın zenginleştirme fabrikası kurmaktır. 482 milyon dolar değerindeki yatırım projesi kapsamında yaklaşık 1.800 yeni istihdam oluşturulması planlanmaktadır. Projenin 2028 yılına ka-

dar hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Taraflar, karşılıklı destek sağlama, ortak çalışmalarını koordine etme ve projenin başarılı şekilde uygulanması için elverişli koşullar oluşturma konusunda anlaşmaya vardı." Bölge yönetimi, yatırım projesine eşlik edecek ve yatırımcıya devlet kurumlarıyla çalışmalarında destek sağlayacak.

Hatırlatmak gerekirse, 2026 yılı Nisan ayında Abay bölgesinde yatırımların çekilmesine yönelik Bölgesel Koordinasyon Konseyi toplantısı düzenlenmişti. Toplantıda sunulan girişimlerden biri de Türk şirketi "Miryıldız KZ Ltd" tarafından Abay bölgesinde altın zenginleştirme fabrikası kurulması projesi olmuştu.

ÖZBEKİSTAN

ÖZBEKİSTAN VE AZERBAYCAN TARIM ALANINDAKİ İŞ BİRLİĞİNİ GELİŞTİRMİYİ GÖRÜŞTÜ

Azerbaycan'a çalışma ziyareti gerçekleştiren Özbekistan Tarım Bakanı İbrohim Abdurahmonov, "AzerSun Holding" şirketinin temsilcileri Tahir Gözel ve Savaş Özcan ile bir araya geldi. Görüşmede, agro-sanayi alanındaki iş birliğinin genişletilmesi ve yatırım projelerinin hayata geçirilmesi ele alındı.

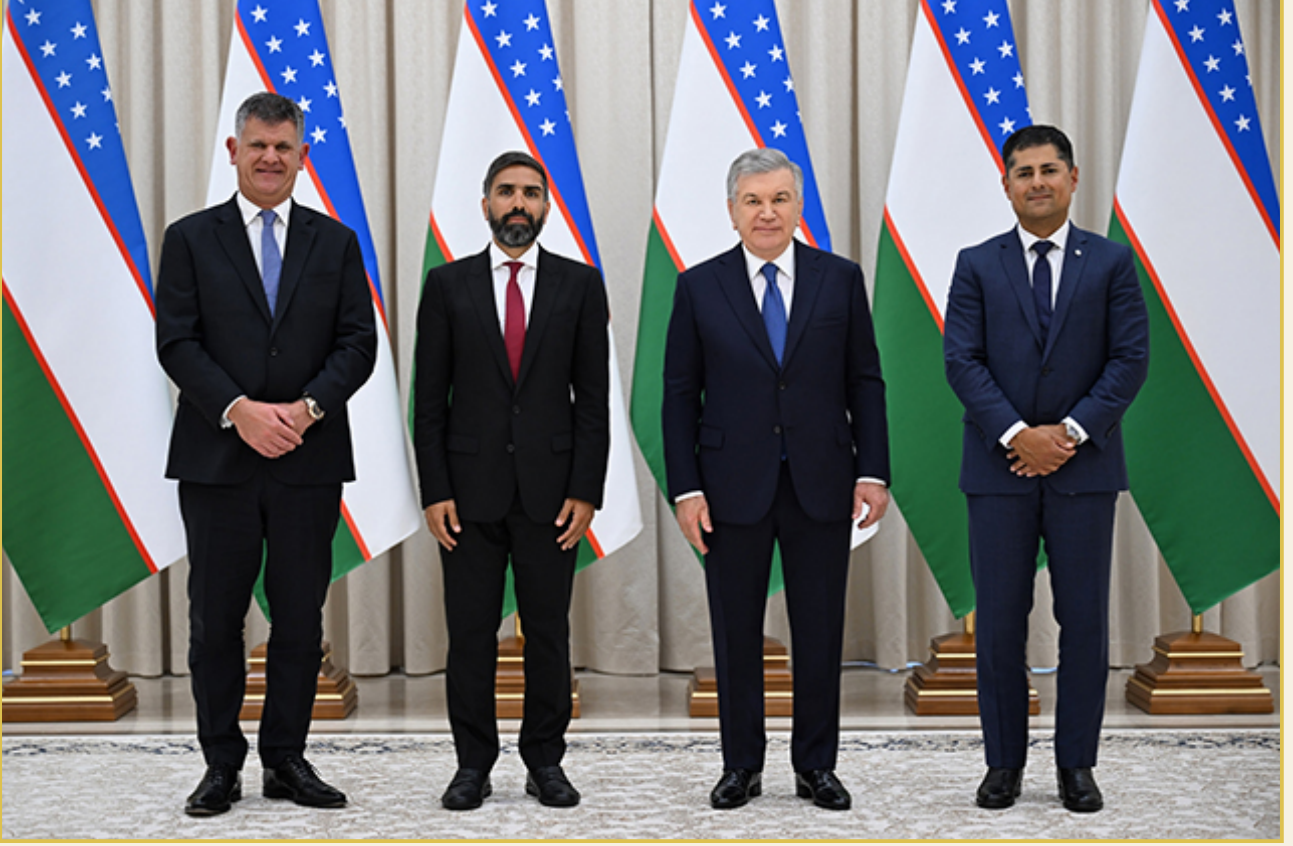
Taraflar, özellikle iş birliğinin somut sonuçlara yönlendirilmesi, modern teknolojilerin uygulanması ve tarım ürünlerinin sanayi ölçeğinde işlenmesine yönelik ortak projelerin geliştirilmesi konularına odaklandı. Toplantıda şeker sektörünün geliştirilmesi de gündeme geldi. Özbekistan'da yıllık şeker tüketiminin yaklaşık 1 milyon ton seviyesinde olduğu belirtilirken, Azerbaycan tarafı modern üretim ve lojistik altyapısının oluşturulmasına ilişkin önerilerini sundu. Bakan Abdurahmonov, söz konusu girişimleri desteklediklerini belirterek, Özbekistan'ın

tarım ve gıda sanayisindeki yatırım projelerinin uygulanmasına açık olduğunu ifade etti.

Görüşmeler kapsamında ayrıca meyve ve sebzelerin derin işlenmesi, modern konserve teknolojilerinin uygulanması ile meyve suyu, reçel ve diğer hazır gıda ürünlerinin üretimi alanlarındaki iş birliği imkanları değerlendirildi. Tarımsal danışmanlık hizmetleri ve uzman yetiştirilmesi konularına da özel önem verildi. "AzerSun Holding" temsilcileri ise ilk aşamada iş birliğini yalnızca yatırım yoluyla değil, aynı zamanda deneyim paylaşımı ve danışmanlık desteği aracılığıyla geliştirmeye hazır olduklarını kaydetti.

Görüşmenin sonunda taraflar, şeker sektörünün geliştirilmesine yönelik iş planının hazırlanması, ortak çalışma gruplarının oluşturulması ve yeni yatırım projelerinin geliştirilmesi konusunda mutabakata vardı.

SHAVKAT MIRZIYOYEV, SOCAR BAŞKANI ROVSHAN NAJAF İLE GÖRÜŞTÜ

Özbekistan Cumhurbaşkanı Shavkat Mirziyoyev, 13 Mayıs'ta SOCAR Başkanı Rovshan Najaf ile BP temsilcileri Ariel Flores ve Giovanni Cristofoli ile bir görüşme gerçekleştirdi. Heyet, Taşkent'e "Özbekistan Enerji Haftası – 2026" forumuna katılmak üzere geldi. Görüşmede Özbekistan'ın enerji sektöründeki uluslararası iş birliğinin genişletilmesi konuları ele alındı. Taraflar, dünyanın önde gelen petrol, gaz ve enerji şirketleri arasında yer alan SOCAR ve BP ile ortak projelerin geliştirilmesine özel önem verdi. Müzakerelerde, SOCAR şirketinin Özbekistan'ın

ortağı olarak "Ustyurt" sahasında petrol üretim çalışmalarına katıldığı belirtilirken, şirketin Özbekistan'da temsilcilik açma kararı aldığı ifade edildi.

Cumhurbaşkanı Shavkat Mirziyoyev, BP şirketinin "Ustyurt" projesine katılımını yüksek değerlendirdi ve hidrokarbon kaynaklarının araştırılması, üretimi ve derin işlenmesi alanlarında iş birliğinin daha da geliştirilmesinin önemini vurguladı. Bunun yanı sıra taraflar, petrol ve petrol ürünlerinin uzun vadeli tedariki ile petrol-gaz sektörü için nitelikli uzmanların yetiştirilmesi konularını da görüştü.

ÖZBEKİSTAN GELECEKTEKİ FİLOSUNU TÜRKMENİSTAN LIMANLARINA KONUŞLANDIRMAYI PLANLIYOR

Özbekistan, ihracat ve ithalat yüklerinin kesintisiz taşınmasını sağlamak ve transit güzergâhlardaki gecikmeleri azaltmak amacıyla gelecekte oluşturulacak yük filosunu Türkmenistan ve Kazakistan'daki deniz limanlarında konuşlandırma seçeneğini değerlendiriyor.

Edinilen bilgilere göre Taşkent yönetimi, Hazar Denizi'nde faaliyet gösterecek yük feribotlarının kiralanması ve satın alınmasına yönelik mekanizmalar üzerinde çalışmalara başladı. Açıklama, Özbekistan Yatırım, Sanayi ve Ticaret Bakan Yardımcısı Vekili Şohruh Gulamov tarafından yapıldı. Haberi Özbekistan basını duyurdu.

Gulamov, ulusal bir yük filosunun oluşturul-

masının ülke için lojistik alanında yeni bir stratejik adım olacağını belirtti. Gemilerin inşası ve hizmete alınmasının en az beş yıl sürebileceğine dikkat çeken Gulamov, bu nedenle kısa vadede gemi kiralama yönteminin değerlendirildiğini ifade etti.

Öte yandan, Özbekistan ile Azerbaycan'ın ulaştırma kurumları Temmuz 2025'te Hazar bölgesindeki iş birliğinin geliştirilmesine yönelik bir protokol imzalamıştı. Ağustos ayında ise Özbekistan ile Türkmenistan arasında gemi inşaa sanayisinde iş birliğini öngören bir mutabakat zaptı imzalanmıştı.

CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN: KAZAKİSTAN İLE TİCARET HACMİMİZ 10 MİLYAR DOLARA YAKLAŞTI

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kazakistan'a yaptığı resmi ziyaret kapsamında bir otelde düzenlenen Türkiye-Kazakistan İş Forumu kapanış toplantısına katıldı. Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'e iş insanlarının meselelerine gösterdiği yakın ilgi için teşekkür eden Erdoğan, geçen günlerde idrak edilen Vatan Savunucuları Günü ve Zafer Bayramı münasebetiyle Kazak halkını tebrik etti.

Tokayev'in liderliğinde yürütülen reform programının Kazakistan'ın şahlanması için itici gücü olduğunu belirten Erdoğan, 15 Mart'ta yapılan referandumda kabul edilen yeni anayasanın kardeş Kazak halkı için hayırlara vesile olmasını diledi. Türkiye'nin, bağımsızlığının 35. yılını idrak eden Kazakistan'ın her daim en yakın destekçisi olacağını vurgulayan Erdoğan, şöyle konuştu: "Sabahki görüşmelerimizde ortak gündemimizde olan pek çok

konuyu ele aldık. İkili iş birliğimizi güçlendirecek 13 farklı belgeye imza attık. İş Forumu'nun da ülkelerimiz arasında ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlayacağına inanıyorum. Kazakistan ile ekonomik ilişkilerimizin her geçen gün daha da ileriye gitmesinden bahtiyarız. Kazakistan'ın Sayın Tokayev'in güçlü liderliğinde ekonomi alanında kaydettiği ilerlemeleri büyük bir memnuniyetle takip ediyoruz. 2025 yılında gayri safi yurt içi hasılası yüzde 6,5 gibi çarpıcı bir büyüme gösteren Kazakistan'da kişi başına düşen milli gelir 15 bin dolara yaklaştı. Artık karşımızda toplam dış ticaret hacmi 145 milyar doları bulan Orta Asya'nın en büyük ekonomisine sahip bir Kazakistan var. Bu büyümenin de etkisiyle Kazakistan 2025 yılında Türk dünyası içerisinde en fazla ticaret gerçekleştirdiğimiz ortağımız olmuştur. 5 bin 500'e yakın şirketimiz inşaattan finansa, turizmden bilişime 6 milyar dolara ulaşan yatırımlarıyla sadece refahı

değil, aynı zamanda kardeşliğimizi de destekliyor. Müteahhitlerimiz ülkenin dört bir yanında değeri 30 milyar dolara varan 500'ü aşkın projeyi üstlendiler. Başarıyla tamamlayıp Kazak halkının hizmetine sundukları eserlerle ülkemizin gurur kaynağı oldular."

"Kazakistan'ın yapay zeka alanındaki atılımlarını takdirle takip ediyoruz"

Kazakistan'ın Türkiye'deki yatırımlarının her geçen gün artmasından ziyadesiyle memnun olduklarını vurgulayan Erdoğan, şunları kaydetti: "750'den fazla Kazak firma 2 milyar dolara yaklaşan yatırımla Türkiye'de faaliyetlerine devam ediyor. Karşılıklı güvence dayalı güçlü ortaklığımız sayesinde ticaret hacmimiz geçtiğimiz yıl sonu itibarıyla 10 milyar dolara yaklaştı. Tabii ki bunlarla yetinmiyoruz. Hedefimiz olan 15 milyar dolara sürdürülebilir ve dengeli şekilde ulaşmak için çabalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz. Açıkçası çok daha fazlasını yapabileceğimize, çok daha ileri seviyelere ulaşabileceğimize eminim. Bu minvalde geçtiğimiz ay Astana'da düzenlenen Karma Ekonomik Komisyon toplantısında kabul ettiğimiz kapsamlı eylem planı ticaret ve yatırım ilişkilerimize yeni bir soluk getirecektir. Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi toplantımız vesilesiyle bugün imzaladığımız Yatırımların Karşılıklı Korunması ve Teşviki Anlaşması'nın karşılıklı yatırımları daha da teşvik edeceğini düşünüyoruz. Bugünkü görüşmelerimizde ayrıca Kazakistan ile elektronik izin sistemine geçilmesi, geçiş belgesi kotalarının artırılması, ikili ve transit taşımaların serbestleştirilmesi gibi ticaretimizi olumlu etkileyecek konuları da ele aldık. Bu hususlarda önümüzdeki dönemde ilerleme sağlayacağımıza inanıyorum."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bölgesel çatışmalar, enerji arz güvenliği, yapay zeka dönüşümü ve tedarik zincirlerindeki kırılmalar gibi çok boyutlu sınamalarla karşı karşıya olduklarını belirterek, "Bu dinamğin bir sonucu olarak ülkeler arasında işbirliğinin geliştirilmesi daha da önem kazanmıştır. Cumhur-

başkanı Sayın Tokayev'in vizyoner yaklaşımıyla Kazakistan'ın yapay zeka alanındaki atılımlarını takdirle takip ediyoruz. Yarın Hoca Ahmet Yesevi'nin memleketi Türkistan'da Türk Devletleri Teşkilatı Devlet Başkanları Gayriresmi Zirvesi'ni gerçekleştireceğiz. Zirvenin ana temasının yapay zeka ve dijital kalkınma olarak belirlenmesini çok isabetli ve anlamlı bulduğumuzu ifade ediyorum." dedi.

"Hazar Geçişli Orta Koridor'un ihyası için çalışıyoruz"

Tokayev ile bugün enerji bahsinde hidrokarbon alanlarının işletilmesinden nakliyesine, kritik madenlerin keşfine kadar geniş bir yelpazede işbirliği fırsatlarını istişare ettiklerini dile getiren Erdoğan, şunları söyledi: "Türkiye olarak yıllar öncesinden kaynak çeşitliliğini sağlamak suretiyle enerji arz güvenliğini temin etmiş bir ülkeyiz. Kazakistan'dan daha fazla miktarda petrolü ülkemiz üzerinden dünya pazarlarına ulaştırmayı arzu ediyoruz. Önemli atılım gösterdiğimiz savunma sanayi alanında Kazakistan ile geçmişe dayalı çok iyi bir iş birliğimiz var. Bugün kıymetli kardeşimle birlikte ortak üretim dahil yeni projelerle bu alandaki işbirliğimizi daha da ilerletme noktasında irademizi teyit ettik. Demir yolu bağlantılarımızı, liman altyapımızı ve dijital gümrük sistemlerimizi entegre ederek Hazar Geçişli Orta Koridor'un ihyası için çalışıyoruz. Ülkelerimizi birbirlerine yakınlştırırken aynı zamanda küresel ekonomide Avrasya bölgesini daha rekabetçi bir konuma ulaştırmak hedefimiz olmayı sürdürüyor."

"İnsana yapılan yatırım en büyük, en kalıcı yatırımdır"

Hoca Ahmet Yesevi'nin "Yola çıkan ahir muradına erişir" sözlerine anımsatan Erdoğan, şöyle devam etti: "Liderler olarak biz bu yolun üzerinde ayağınıza takılan, elinizi kolunuzu bağlayan hangi engel varsa onlardan kurtulmanız için gerekeni yapmaya devam edeceğiz. Türk-Kazak iş dünyası olarak sizler de çıktığınız yolda sabırla yürümekten vazgeçmeyeceksiniz. Yatırım yapacaksınız, üreteceksiniz, ihraç edeceksiniz, istihdam sağlayacaksınız, iki ülke ekonomisine katkı sunacaksınız. El ele, omuz omuza vereceğiz, hep beraber

bıkmadan, usanmadan ve kararlılıkla bu mücadeleyi sürdüreceğiz. Bizim sizlerden beklentimiz sadece ekonomik değil, insani kazanımları da esas alan projelere öncülük etmenizdir. İnsana yapılan yatırım en büyük, en kalıcı yatırımdır. Ortak geleceğimizin nişanelerinden olan ve kurulduğundan bu yana 100 bin mezun veren Türk-Kazak Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesine desteklerinizi artırmanızı beklediğimizi burada ifade etmek istiyorum."

Erdoğan, Tokayev'in şahsında Kazak halkının yaklaşmakta olan Kurban Bayramı'nı tebrik ederek, konuşmasını şu ifadelerle tamamladı: "Bayramın Kazak halkına, Türk İslam dünyasına ve tüm insanlığa huzur getirmesini Rabbimden niyaz ediyorum. On yıllardır Türk şirketlerine güvenen Kazak kardeşlerime en kalbi selam ve muhabbetlerimi sunuyor. Değerli iş insanlarımıza çalışmalarınızda üstün başarılar diliyorum. Rabbim yolumuzu ve bahtımızı açık etsin. Tekrar görüşmek dileğiyle. Kalın sağlıklıla."

Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev

Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev de forumun, verimli ve kapsamlı geçtiğini belirterek, organizasyona verilen destek dolayısıyla Türk tarafına teşekkür etti. Kazakistan'ın Türk şirketlerine kapsamlı destek sunduğunu vurgulayan Tokayev, "Bugün ülkemizde Türk sermayeli yaklaşık 3 bin 800 şirket başarıyla faaliyet göstermektedir. Ortak çabalar sayesinde binlerce yeni istihdam oluşturuldu. Yatırım hacminin artırılması için sanayi alanındaki işbirliğinin derinleştirilmesi büyük önem taşımaktadır." ifadesini kullandı.

Tokayev, bugünkü forumun ortak girişimlerin sayısını daha da artıracığına inandığına işaret ederek, Kazakistan ile Türkiye arasındaki Hükümetlerarası Komisyon'un bu süreçte önemli rol üstlenmesi gerektiğini dile getirdi. Kazakistan'ın ekonomik performansına ilişkin değerlendirmelerde bulunan Tokayev, ülkesinin Orta Asya'nın en büyük ekonomisi olduğunu, geçen yıl gayrisafi yurt

içi hasılanın yüzde 6,5 büyüyerek 300 milyar doları aştığını bildirdi. Tokayev, "Bu durum, iç pazarımızın istikrarını ve büyük potansiyelini göstermektedir. Bu ivmeyi daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz." dedi.

Ülkesinde eğitim, bilim ve inovasyon alanlarına öncelik verildiğini aktaran Tokayev, yeni Anayasa kapsamında tüm mülkiyet türlerinin güvence altına alındığını ve yatırımcı haklarının güçlü şekilde korunduğunu vurguladı. Tokayev, yabancı yatırımcıların, Kazakistan'ın "Altın Visa" programından yararlanabileceğini belirterek, bu sistemin yatırımcılara vergi ve göç alanlarında çeşitli avantajlar sağladığını kaydetti.

Kazak-Türk iş çevreleri bugüne kadar 142 projeyi hayata geçirdi

Astana Uluslararası Finans Merkezinin, bölgenin önde gelen finans merkezlerinden biri olduğuna dikkati çeken Tokayev, merkezin İngiliz hukuku ilkelerine göre faaliyet gösterdiğini ve burada yaklaşık 90 ülkeden 5 bin 600'den fazla şirketin kayıtlı olduğunu anlattı. Tokayev, bunların arasında 73 Türk şirketinin de bulunduğu bilgisini paylaştı.

Sanayi alanındaki işbirliğinin önemine değinen Tokayev, Kazak-Türk iş çevrelerinin bugüne kadar toplam değeri 7,6 milyar doları bulan 142 projeyi hayata geçirdiğini aktardı. Bu kapsamda YDA Holding'in Kazakistan'da çok amaçlı üretim kompleksi kurduğunu belirten Tokayev, Panelsan ve Betek Boya şirketlerinin inşaat ve kimya sektörlerinde projeler yürüttüğünü söyledi.

Tokayev, Aksa Energy'nin Kızılorda Bölgesi'nde modern bir enerji santralini devreye aldığı bilgisini de paylaştı. Ulaştırma ve lojistik alanındaki işbirliğinin geliştirilmesinin de öncelikli hedeflerden biri olduğuna işaret eden Tokayev, Kazakistan'ın Çin ile Avrupa arasında önemli transit merkezlerden biri olduğunu, mevcut yük taşımacılığının yüzde 85'inin ülkeden geçtiğini dile getirdi.

Son 5 yılda tarım ihracatı 1,8 kat arttı

Trans-Hazar Uluslararası Taşımacılık Rotası'nın, yani Orta Koridor'un, Kazakistan'ın

lojistik kapasitesini güçlendirdiğini belirten Tokayev, son yıllarda bu güzergahtaki yük hacminin 5 kat arttığını bildirdi. Tokayev, 2025'te konteyner taşımacılığının yüzde 36 yükseldiğini, yakın dönemde taşıma kapasitesinin 10 milyon tona çıkarılmasının hedeflendiğini söyledi.

Transit taşımacılığını daha etkin yönetmek amacıyla "Smart Cargo" isimli dijital platform geliştirildiğini belirten Tokayev, Orta Koridor projesinin "TRIPP" girişimiyle entegre edilmesinin önemine dikkati çekti. Tokayev, TAV Airports Holding'in Almatı Uluslararası Havalimanı terminalini modernize ettiğini anlatarak, S Sistem Lojistik'in de Aktöbe Havalimanı'nda lojistik merkezi kurmaya ilgi duyduğunu ifade etti.

Tarım alanındaki işbirliğinin de önem taşıdığını vurgulayan Tokayev, Kazakistan'ın dünyanın en büyük tahıl ihracatçıları arasında bulunduğunun altını çizdi. Tokayev, geçen yıl ülkede 27 milyon ton tahıl hasadı gerçekleştirildiğini, son 5 yılda tarım ihracatının 1,8 kat arttığını söyledi.

Bu kapsamda Tiryaki Holding'in Astana'da tahıl işleme tesisi kurmayı planladığını belirten Tokayev, İskefe'nin jelatin üretim tesisi açacağını, Alarko Holding'in Şimkent'te sera kompleksi kurmayı hedeflediğini kaydetti. Tokayev, Türkiye'ye helal standartlarına uygun et ürünleri ihraç etmeye hazır olduklarını dile getirdi.

Kazakistan, yapay zeka, siber güvenlik alanlarında Türk şirketleriyle ortak projeler yürütmeye hazır

Sağlık ve ilaç sanayisindeki yatırımlara da değinen Tokayev, Abdi İbrahim ve Nobel İlaç şirketlerinin ilk yurt dışı üretim tesislerini Kazakistan'da açtığını belirtti. Tokayev, YDA Group'un Türkistan ve Petropavl şehirlerinde çok amaçlı hastaneler inşa ettiğini söyledi.

Dijitalleşme ve yapay zeka alanlarının öncelikli gündem maddeleri arasında bulunduğu-

nu kaydeden Tokayev, bu kapsamda Yapay Zeka ve Dijital Kalkınma Bakanlığının kurulduğunu, iki süper bilgisayarın devreye alındığını ve Astana'da Alem.AI Uluslararası Yapay Zeka Merkezinin açıldığını anlattı. Kazakistan'ın yapay zekanın eğitim sistemine entegrasyonuna yönelik adımlar attığını belirten Tokayev, "Kazakistan, yapay zeka, fintech, siber güvenlik ve çevrim içi hizmetler alanlarında Türk şirketleriyle ortak projeler yürütmeye hazırdır." dedi. Tokayev, Kaspı.kz'nin Hepsiburada'nın çoğunluk hisselerini satın aldığını, Freedom Holding'in de Türkiye'de dijital ekosistem alanında faaliyetlerini genişlettiğini kaydetti.

TÜRKMENİSTAN VE AZERBAIJAN DENİZ TİCARET BAĞLANTILARINI GÜÇLENDİRİYOR

Salı günü Bakü Uluslararası Deniz Ticaret Limanı'nda, Türkmenistan'da inşa edilen ilk kuru yük gemisi "Gadamly"nin karşılanması amacıyla resmî bir tören düzenlendi. Türkmenistan'ın resmî medya kuruluşlarının aktardığına göre, 6 bin 100 ton taşıma kapasitesine sahip kuru yük gemisi, 240 adet yirmi fitlik konteyner taşıyabilecek şekilde tasarlandı.

"Gadamly" gemisinin, Türkmenbaşı Uluslararası Deniz Limanı ile Bakü Uluslararası Deniz Ticaret Limanı arasında düzenli seferler gerçekleştirerek Hazar Denizi'ndeki yük taşımacılığını hızlandırması ve lojistik zincirlerinin verimliliğini artırması bekleniyor. Serdar Berdimuhamedow, 8 Mayıs'ta gemi-

nin ilk seferine uğurlanma törenine katılmıştı. Bakü'de düzenlenen karşılama töreninde konuşan resmî ve diplomatik temsilciler, yeni geminin hizmete alınmasının Orta Koridor'un ve Avrasya ulaşım güzergâhlarının gelişimine önemli katkı sağlayacağını vurguladı.

"Gadamly" kuru yük gemisinin inşa edilmesi ve hizmete alınması, Türkmenistan'ın ulaşım kapasitesini genişletme ve Doğu ile Batı'yı birbirine bağlayan uluslararası taşımacılık koridorlarını geliştirme stratejisinin önemli bir parçası olarak değerlendiriliyor.

AZERBAYCAN

ÖZBEKİSTAN VE AZERBAYCAN TARIM SİGORTACILIĞI ALANINDA ANLAŞMA İMZALADI

Özbekistan Tarım Bakanı İbrahim Abdurahmonov, Bakü'de Azerbaycan Tarım Bakanı Mecnun Memmedov ile görüşmeler gerçekleştirdi. Görüşme, tarımsal iş birliğinin daha da genişletilmesi ve iki ülke arasındaki pratik iş birliğinin derinleştirilmesine adandı.

Görüşmeler sırasında taraflar, ikili ilişkilerin istikrarlı şekilde geliştiğini vurgulayarak, tarım sektörünün çeşitli alanlarındaki iş birliğini genişletme konularını ele aldılar. Özellikle tarıma bilimsel ve yenilikçi yaklaşımların uygulanmasına özel önem verildi.

Bakü'de düzenlenen uluslararası tarım fuarına da ayrı bir dikkat çekildi. Fuarı 45 ülkeden 400'den fazla şirket katılmaktadır. Taraflar, etkinliğin ölçeğinin, tarım sektöründe iş bir-

liğini geliştirmede küresel platformların rolünün giderek arttığını gösterdiğini belirttiler. İş birliğinin öncelikli alanları olarak bilimsel ilişkilerin geliştirilmesi, tarımın dijitalleştirilmesi, tarım sigortacılığının uygulanması ve sektörel bilim kuruluşları arasında deneyim alışverişinin genişletilmesi öne çıktı.

Görüşmenin sonunda, Özbekistan'ın "Tarım Sigorta Fonu" ile Azerbaycan'ın "Tarım Sigorta Fonu" arasında iş birliği anlaşması imzalandı. Belge, tarım sigortası sisteminin geliştirilmesine, ileri uygulamaların hayata geçirilmesine, bilgi ve deneyim paylaşımına, ayrıca iki ülkenin tarım sektörünün dayanıklılığının artırılmasına yöneliktir.

KTMÜ-TÜRKSAM

KTMÜ Adına Sahipleri:

Rektör Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN,
Rektör Vekili Prof. Dr.
Almaz İBRAYEV

Yayına Hazırlayanlar:

Dr. Maksat ACIKAN uulu

TÜRKSAM Adına**Genel Yayın Yönetmeni:**

Prof. Dr. Süleyman Barbaros YALÇIN

Yazışma Bilgileri:

KTMÜ, TÜRKSAM,
Cengiz Aytmatov Yerleşkesi, Bişkek
Tel: (0996) 0312-25-31-28

Editör:

Prof. Dr. Süleyman Barbaros YALÇIN

Orta Asya ülkelerinden
Kırgızca, Türkçe, Rusça,
İngilizce günlük haberler için
sitemize bakabilirsiniz:
türksam.manas.edu.kg

Sayfa Tasarımı:

Dr. Maksat ACIKAN uulu

Yerel Süreli Yayın No: ISSN 1694-7994

